

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง อำนาจของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้มีหนังสือที่ ศธ ๐๕๒๒.๐๑/๓๖๐๙ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๖ โดยบทบัญญัติมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้กำหนดให้มีการจัดทำข้อตกลงตามมาตรการกำกับการปฏิบัติราชการที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี อันทำให้มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชในฐานะที่เป็น “ส่วนราชการ” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว อธิการบดีในฐานะที่เป็นผู้บริหารสูงสุดของมหาวิทยาลัยต้องจัดทำคำมั่นการปฏิบัติราชการให้ปรากฏผลสัมฤทธิ์ต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

จากข้อกฎหมายดังกล่าวข้างต้นมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจึงเกิดประเด็นปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้

๑. มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้บัญญัติให้การศึกษาของมหาวิทยาลัยแบ่งเป็นสาขาวิชา และมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันกำหนดให้ในสาขาวิชาหนึ่งมีคณะกรรมการประจำสาขาวิชา ประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่งและกรรมการไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน และคณะกรรมการประจำสาขาวิชามีหน้าที่พิจารณาดำเนินงานด้านบริหารและวิชาการของสาขาวิชา จึงเกิดปัญหาว่า อำนาจในการบริหารงานของสาขาวิชาในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารโดยทั่วไปนั้น เป็นอำนาจของประธานกรรมการประจำสาขาวิชาหรือเป็นอำนาจของคณะกรรมการประจำสาขาวิชา

๒. ในการบริหารงานของสาขาวิชานั้น สภามหาวิทยาลัยจะกำหนดข้อบังคับของมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของประธานกรรมการประจำสาขาวิชา และคณะกรรมการประจำสาขาวิชาให้มีความชัดเจน โดยกำหนดให้ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารโดยทั่วไปของสาขาวิชา เช่น การควบคุมดูแล การบังคับบัญชา การประเมินผล การปฏิบัติงาน และการให้ความดีความชอบ และคณะกรรมการประจำสาขาวิชาดำเนินงานเฉพาะ

การบริหารงานด้านวิชาการ เช่น การกำกับดูแลนโยบายทางวิชาการ มาตรฐานของหลักสูตร การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา ได้หรือไม่

๓. กรณีอธิการบดีมีภาระหน้าที่ต้องดำเนินการจัดให้มีการทำคํามั่นการปฏิบัติราชการให้ปรากฏผลสัมฤทธิ์ ตามมาตรการกำกับกับการปฏิบัติราชการที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ อธิการบดีจะต้องทำคํามั่นการปฏิบัติราชการอีกทอดหนึ่งกับผู้ใดระหว่างประธานกรรมการประจำสาขาวิชาหรือคณะกรรมการประจำสาขาวิชา

**คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)** ได้พิจารณาข้อหารือของมหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช โดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง อำนาจในการบริหารงานของสาขาวิชาในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหาร โดยทั่วไปเป็นอำนาจของประธานกรรมการประจำสาขาวิชา หรือคณะกรรมการประจำสาขาวิชานั้น เห็นว่า มาตรา ๗<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ กำหนดให้การศึกษาของมหาวิทยาลัยแบ่งเป็นสาขาวิชา และมาตรา ๒๒<sup>๒</sup> แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้มีคณะกรรมการ ประจำสาขาวิชา มีหน้าที่พิจารณาดำเนินงานด้านบริหารงานและวิชาการของสาขาวิชา โดยผลแห่งมาตรา ๒๒ การบริหารงานภายในสาขาวิชาในส่วนที่เกี่ยวกับด้านบริหารและวิชาการของสาขาวิชา จึงเป็นอำนาจของคณะบุคคล กล่าวคือ คณะกรรมการประจำสาขาวิชา โดยมีประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเป็นผู้ดำเนินการและกำกับกับการดำเนินงานของคณะกรรมการประจำสาขาวิชา ให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา มิได้มีอำนาจที่จะทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นการเฉพาะตัว

<sup>๑</sup> มาตรา ๗ การให้การศึกษาของมหาวิทยาลัยให้แบ่งเป็นสาขาวิชา

การจัดตั้ง ยุบรวม และเลิกสาขาวิชา ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

<sup>๒</sup> มาตรา ๒๒ ในสาขาวิชาหนึ่งให้มีคณะกรรมการประจำสาขาวิชาคณะหนึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณาจารย์ประจำในสาขาวิชานั้นเลือก

ให้คณะกรรมการประจำสาขาวิชาแต่งตั้งผู้ใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

ประธานกรรมการและกรรมการประจำสาขาวิชาดำรงตำแหน่งสี่ปี แต่อาจได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งใหม่อีกได้

คณะกรรมการประจำสาขาวิชา มีหน้าที่พิจารณาดำเนินงานด้านบริหารและวิชาการของสาขาวิชา และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่สภามหาวิทยาลัยหรือสภามหาวิทยาลัยมอบหมาย

ประเด็นที่สอง สภามหาวิทยาลัยจะกำหนดข้อบังคับของมหาวิทยาลัย ซึ่งออกตามความในมาตรา ๒๔<sup>๓</sup> แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. ๒๕๒๑ กำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานของประธานกรรมการประจำสาขาวิชา และคณะกรรมการประจำสาขาวิชา ให้ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาสามารถดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับงานบริหารโดยทั่วไปของสาขาวิชา เช่น การควบคุม ดูแล การบังคับบัญชา การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการให้ความดีความชอบ และคณะกรรมการประจำสาขาวิชาดำเนินงานเฉพาะการบริหารงานในส่วนงานวิชาการ เช่น การกำกับดูแลนโยบายทางวิชาการมาตรฐานของหลักสูตร การวัดและประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา ได้หรือไม่ นั้น เห็นว่าตามที่ได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า คณะกรรมการประจำสาขาวิชาทำหน้าที่พิจารณาดำเนินงานด้านบริหารงานและวิชาการของสาขาวิชาในฐานะเป็นคณะบุคคล ดังนั้น สภามหาวิทยาลัยย่อมสามารถออกข้อบังคับของมหาวิทยาลัย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินงานของคณะกรรมการประจำสาขาวิชาได้ในลักษณะที่เป็นการดำเนินงานของคณะบุคคลโดยไม่สามารถออกข้อบังคับใด ๆ ให้ผิดไปจากหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๒<sup>๔</sup> ได้ นอกจากนั้นโดยที่สาขาวิชาไม่ใช่เป็นส่วนราชการของมหาวิทยาลัยตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘<sup>๕</sup> การกำหนดให้มีการแบ่งเป็นสาขาวิชาเป็นเพียงเพื่อประโยชน์ในการให้การศึกษาของมหาวิทยาลัย และเพื่อให้มีคณะบุคคลรับผิดชอบในการดำเนินงานด้านบริหารและวิชาการของสาขาวิชาเท่านั้น ซึ่งมีได้เกี่ยวกับการบังคับบัญชาข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสาขาวิชาเหล่านั้นแต่อย่างใด โดยอำนาจบังคับบัญชาทั้งหมดยังคงอยู่กับอธิการบดีในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและพนักงานของมหาวิทยาลัยแต่อย่างใดก็ตาม กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่กฎหมายมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นและมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ อธิการบดีจึงอาจมอบอำนาจนั้นให้แก่รองอธิการบดี ผู้อำนวยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าได้ โดยอาศัยมาตรา ๓๘ (๗)<sup>๖</sup> แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

<sup>๓</sup> มาตรา ๒๔ หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการเลือกประธานกรรมการประจำสาขาวิชาและกรรมการประจำสาขาวิชา ตลอดจนการดำเนินงานของคณะกรรมการประจำสาขาวิชา และการดำเนินงานของสถาบันหรือสำนัก ให้เป็นไปตามข้อบังคับที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

<sup>๔</sup> โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

<sup>๕</sup> มาตรา ๘ มหาวิทยาลัยอาจมีส่วนราชการ ดังนี้

(๑) สำนักงานอธิการบดี

(๒) สถาบันเพื่อการวิจัย และสำนักเพื่อส่งเสริมการศึกษาหรือเพื่อบริการทางวิชาการ

สำนักงานอธิการบดี อาจแบ่งส่วนราชการเป็น กอง และแผนก หรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ

อย่างอื่น

สถาบันและสำนัก อาจแบ่งส่วนราชการเป็นศูนย์ ฝ่าย และสำนักงานเลขานุการ

ศูนย์ ฝ่าย และสำนักงานเลขานุการ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนกหรือส่วนราชการที่

เรียกชื่ออย่างอื่น

<sup>๖</sup> มาตรา ๓๘ อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่น ที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด

ประเด็นที่สาม หากอธิการบดีมีภาระหน้าที่ต้องดำเนินการจัดให้มีการทำคํามั่นการปฏิบัติราชการให้ปรากฏผลสัมฤทธิ์ ตามมาตรการกำกับกับการปฏิบัติราชการที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๑๒<sup>๗</sup> แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ อธิการบดีจะต้องทำคํามั่นการปฏิบัติราชการอีกทอดหนึ่งกับผู้ใดระหว่างประธานกรรมการประจำสาขาวิชา หรือคณะกรรมการประจำสาขาวิชา นั้น เห็นว่า เมื่อได้ให้ความเห็นในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า คณะกรรมการประจำสาขาวิชาที่มีหน้าที่พิจารณาดำเนินงานด้านบริหารงานและวิชาการของสาขาวิชาในฐานะเป็นคณะบุคคล ดังนั้น อธิการบดีจึงต้องทำคํามั่นการปฏิบัติราชการกับคณะกรรมการประจำสาขาวิชา

ลงชื่อ...พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กันยายน ๒๕๕๗

---

หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ปฏิบัติราชการแทนได้ ดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

(๗) อธิบดีหรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าอาจมอบอำนาจให้รองอธิบดี ผู้ช่วยอธิบดี ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หัวหน้าส่วนราชการตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งเทียบเท่าหรือผู้ว่าราชการจังหวัด

๑.ล๑

๑.ล๑

<sup>๗</sup> มาตรา ๑๒ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ก.พ.ร. อาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดมาตรการกำกับกับการปฏิบัติราชการ โดยวิธีการจัดทำความตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรหรือโดยวิธีการอื่นใด เพื่อแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการ